FELSEFE Sınıf-11

KONU SKOLASTİK DÜŞÜNCE VE MODERN DÜŞÜNCENİN TEMEL FARKLARI- 15. YÜZYIL VE 17. YÜZYIL'DA ÖNE ÇIKAN KONULAR VE GÖRÜŞLER

MS 2-MS 15. yüzyıl arası Avrupa'da egemen olan düşünsel yapı, 12. yüzyılla birlikte değişime uğramaya başladı. 15. yüzyıla gelindiğinde ilk olarak İtalya'da kendini hissettiren bu durum, zamanla Avrupa coğrafyasını sarmıştır. Avrupa'da yaşanan bu döneme Rönesans adı verilir. **Rönesans "yeniden doğuş"** anlamına gelmektedir. Kökü Latince schola (okul) olan skolastik (scholasticus) kavramı, okulla bir ilişkiyi ifade eder. Skolastik felsefe, kilisenin öğretim sisteminde yer aldığı için, teolojiye (ilahiyata) dayanıyor ve onu destekliyordu. Aristoteles felsefesi ve mantığı, Skolastik felsefenin en önemli kaynağı durumundaydı.

Skolastik düşüncede, felsefenin konusu teolojidir. İnanç merkezlidir. Aristoteles fiziği kabul edilir ve dünya merkezli evren anlayışı hâkimdir. Modern düşüncede ise felsefenin konusu insan, doğa ve evrendir. İnsan merkezdedir. Birey ön plandadır ve özgürleşmiştir. Toplumsal yaşam dünyevileşmiştir. Hukuk alanında devlet belirleyici unsurdur. Bilim, felsefenin konusudur. Evren ve doğa, deney ve akılla açıklanır. Aristoteles fiziği ve dünya merkezli evren anlayışı sorgulanır.

15.YÜZYIL - 17.YÜZYIL FELSEFESİNDE ÖNE ÇIKAN GÖRÜŞLER

Hümanizm

Hümanizm özel olarak Rönesans'ta yani XV. ve XVI. yüzyıllarda Avrupa'da ortaya çıkan bir yönelimdir. İlk olarak bugünkü İtalya'da ortaya çıkmıştır. Hümanizm, insanın kendini araştırmasıyla, Antik Çağ'ın düşünce ve sanat kaynaklarını araştırmaya yönelmesiyle belirginleşen bir düşünce ve eğitim programıdır.

Bilimsel Yöntem

15-17. yüzyıl, bilim ve bilimsel yöntemin geliştiği dönemdir. Skolastik düşüncede şekillenen bilim anlayışında, deney ve gözlem yerine otorite kabul edilen bilgilerle bilimsel konularda açıklama yapmaya çalışılmıştır. Gözlem, kontrollü deney, hipotez ve matematiksel hesaplama bilimin yöntem kazanmasına katkı sağlamıştır. Tartışılmaz otorite kabul edilen Aristoteles'in bilim anlayışı sarsılmıştır.

Kartezyen Felsefe

René Descartes (1596-1650)

Metodik şüpheyi kullanmıştır. Şüpheden Kartezyen Varlık düşüncesine ulaşmıştır. Kartezyen felsefe düşünen benliği temele alır, onu özneleştirir. Bu özne algılayışı 15-17. yüzyıl felsefesinin çıkış noktası olmuştur. Özne, bilginin de merkezidir.

Hukuk Felsefesi

Niccolo MACHIAVELLI (1469-1527)

Siyaset felsefesini aşkın, akıl-üstü yapısından bağımsızlaştırmıştır. Gözlemlerinden yola çıkarak insan doğasına ve potansiyeline yönelik siyasi çözümlemeler yapar. «Prens» adlı kitabında başarılı ve sevilen bir yönetimin kurulabilmesi için hükümdarın sahip olması gereken özellikleri anlatmıştır. Machiavelli ulusal devleti savunmuştur.

Thomas Hobbes (1588-1679)

Hobbes bilimin gerçek kurucuları olarak gördüğü Kopernik, Galileo ve Kepler gibi bilim insanlarının yeni doğa bilimini kabul etmiş ve siyaset felsefesini de bilimsel bir bakış açısıyla geliştirmiştir. "Doğa durumu" kavramının en önemli kurucularındandır. Doğa durumunda herkes herkese karşı savaş hali içinde olur. Siyasi düzen rasyonel, özgür ve eşit kişiler arasında akdedilen bir sözleşmedir.

Ütopya

Hukuk felsefesi açısından 15-17. yüzyıl felsefelerinde ütopyalarla karşılaşılır. Ütopya kelimesi Yunanca "olmayan ülke" anlamındadır. Gerçekleşmesi bugün için imkânsız hayali, ideal toplum ve devlet tasarımlarını ifade eder.

SORULAR

1.) Felsefe tarihine bakıldığında farklı dönemlerde farklı görüşlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Nitekim Skolastik dönem sonunda da düşünceye ait unsurlarda değişiklikler olmuş, Rönesans ile başlayıp 17. yüzyılda pekişen yeni bir düşünce sistemi ortaya çıkmıştır. Modern düşünce denen bu yeni sistem inanç yerine aklı temel almıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi modern düşüncenin özellikleri arasında <u>yer almaz</u>?

A) Teoloji, felsefeye egemendir.
B) Doğanın bilgisi aklın yasalarında mevcuttur.
C) Toplumsal hayat dünyevidir.
D) Birey ön plana çıkmıştır.
E) Hukuk, devlete bağlıdır.

Cevap: A

2.) Hobbes'a göre insan insanın kurdudur. Bunun sonucu olarak da doğa ya da savaş durumunda hep şiddetli ölüm korkusu ve tehlikesi altındadır. İnsan hayatı yalnız, yoksul, kötü, vahşi ve kısa sürer. İnsanlar dünya nimetlerinden daha fazla yararlanmak için birbiriyle savaşmak durumundadır. Bunun sonucu olarak bir arada yaşayabilmek ve dünya nimetlerinden daha fazla yararlanmak için bir düzen arayışına yönelmişlerdir. Böylece savaşma yetkisini, gücünü ve otoritesini kabul edecekleri bir kişi veya kuruma vermişler ve ortak bir iradeyi temsil eden devlet ortaya çıkmıştır.

Buna göre, devletin ortaya çıkması ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Başka topluluklar üzerinde güç kazanmak amaçlı birlik oluşturulmuştur.
B) İnsanlar, aralarındaki güç mücadelelerini bir üstün güce devretmek üzere anlaşmıştır.
C) Tüm siyasal kurumların üzerinde tanrısal devlet kurmak amacıyla birleşilmiştir.
D) İnsanlar, ortak mutluluk ve ideallerini gerçekleştirmek için bir güç birliği oluşturmuştur.
E) Erdemleri korumak amacıyla güç birliği oluşturulmuştur.

Cevap: B